

bi mogle do takve štete dovesti. Naprotiv je vozaču uspelo dokazati da je do ovlaženja došlo od opasnosti mora, jer je brod plovio kraj 9 do 11 jačine vjetrova i valova koji su se preko njega prebacivali, pa su otkinuli iz valjanog materijala načinjeni ventil i tako doveli do ovlaženja papira. Istina je da sadržaj pojma "opasnosti mora" sudovi različito tumače, pa da se općenito može reći da su blaži u njegovoj primjeni njemački i engleski sudovi, a da su stroži američki, francuski i talijanski sudovi. Belgijski i nizozemski sudovi su se priklonili blažem shvaćanju. Naime romanska judikatura je tražila da se radi o višoj sili u smislu da se radi i o neotklonjivom i o nepredvidivom događaju. Međutim su se belgijski i nizozemski sudovi odlučili samo za primjenu pojma neotklonjivosti "in concreto", pa kako se "in concreto" doista radilo o takvoj opasnosti mora, uspio je tuženom dokaz da je ta šteta (od ovlaženja) nastala od opasnosti mora, a tužitelj nije podnio protudokaz da bi tu opasnost mora tuženi skrivio.

(HANSA 1968, str.1281)

E.P.

HANZEATSKI APELACIONI SUD, Bremen

Presuda od 30.V 1968.
br.6 U 98/67

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Jedinica tereta - Primjena stranog prava - Kad njemački sud primjenjuje strano pravo, kod njegovog tumačenja uzima u obzir literaturu i judikaturu zemlje primjenjivanog prava - Prema belgijskom pravu jedinica tereta smatra se jedan transformator - Brodar po belgijskom i njemačkom pravu može ograničiti svoju odgovornost i ako je šteta prouzrokovana grubom nepažnjom ili nesposobnošću broda za plovidbu

Tužitelj primalac utužuje protiv tuženog broдача svoj zahtjev za naknadu štete koja mu je nastala od toga što je jedan transformator prilikom iskrcaja oštećen kad se kabel na brodskoj dizalici prekinuo i transformator pao. Tužitelju je tuženi isplatio 17.500 belgijskih franaka, koliko iznosi ograničenje odgovornosti po belgijskom pravu po jedinici tereta, a tužitelj traži da mu se dosudi takav iznos za svakih 1.000 kg težine transformatora, budući da je u teretnici naznačena njegova težina u formuli "1 piece in bulk 47.904 ks."

Prvomolbeni sud je tužbi udovoljio, a drugomolbeni sud ju je odbio iz slijedećih bitnih razloga:

Primjenjivo je belgijsko pravo. Pojam "unité" iz Haških pravila ušao je u belgijsko pravo i postao njegovim dijelom. Kod primjene pojmova iz stranog prava treba uzeti obzir na literaturu i judikaturu odnosnog prava, pri čemu će njemački sud biti jednako slobodan u njenoj ocjeni kao što je to u ocjeni judikature Saveznog suda. Stoga sud navodi i citira presude belgijskih sudova (Apelacionog suda iz 1962. i dvije Trgovačkog suda u Antwerpenu iz 1965. i 1967.) u kojima je kao jedinica tereta za svrhe utvrdjenja ograničenja odgovornosti priznat automobil, kamion i buldožer. Literatura nije u tom pogledu jedinstvena, ali i ona posužuje za vozarinskom jedinicom samo kod rasutih tereta. Iako u presudama belgijskih sudova nije govoreno o odnosu takve jedinice tereta prema težinskoj jedinici, smatra sud da se sigurno radilo o slučajevima u kojima stranke nisu ništa o tome ugovorile. Stoga sud smatra da se transformator ima prema belgijskom pravu smatrati jedinicom tereta.

Tužitelj je tvrdio da se radi o vozarovoj gruboj nemarnosti u konkretnom slučaju, i da stoga nema mjesta ograničenju odgovornosti. Osim toga da se radi i o nesposobnosti broda za iskrcaj takvog tereta, pa da i stoga nema mjesta primjeni ograničenja odgovornosti.

Sud smatra da i belgijska judikatura i literatura kao i njemačka interpretira odgovarajuće odredbe Haških pravila i svojeg prava, da ograničenje odgovornosti po jedinici tereta dolazi do primjene kako kod grube nemarnosti vozarovih ljudi tako i kod nesposobnosti broda za plovidbu. Starija belgijska judikatura je u pogledu jednog i drugog pitanja zauzimala i drukčija stajališta, ali su prevladala ona koja daju apsolutno značenje ograničenju odgovornosti (osim daka-ko za dolus).

Na koncu sud ističe da je takav rezultat i pravedan, jer da je krcatelj mogao deklarirati vrijednost i platiti odgovarajuću vozarinu pa bi primio i punu odštetu za transformator. Kako su u postupku nastupala osiguravajuća društva kao tužitelji, sud ih upućuje da moraju od svojih osiguranika tražiti da deklariraju veću vrijednost, a osiguranici bi sigurno takav prijedlog prihvatili da osiguravajuća društva uz to vežu sniženje premija.

(HANSA 1968, str. 1350)

E.P.